

Meddelande om en strategi för förbättringar av kvalitetssystemet för europeisk statistik

Finansdepartementet

2011-05-11

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 211

Meddelande från Kommissionen till Europaparlamentet och Rådet Mot en effektiv kvalitetsledning för den europeiska statistiken

Sammanfattning

I meddelandet presenteras en strategi för ytterligare förbättringar av kvalitetssystemet för europeisk statistik. Enligt meddelandet kommer kommissionen att vidta två typer av åtgärder för att utveckla kvalitetssystemet för europeisk statistik. Det första området handlar om kraftfullare styrning av det europeiska statistiksystemet. Det andra området handlar om förebyggande åtgärder för att kontrollera statistiken över de offentliga finanserna inom ramen för förfarandet vid alltför stora underskott.

Regeringen stöder förslaget.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Tillförlitlig och kvalitetssäkrad statistik på EU-nivå är grundläggande för utvecklingen, genomförandet, övervakningen och utvärderingen av EU:s politik. Samtidigt är det viktigt att kostnaderna för uppgiftslämnare och statistikproducenter begränsas.

Specialgruppen som inrättades av Europeiska rådet i mars 2010 (van Rompuy-arbetsgruppen) rekommenderade i sin slutrapport av den 21 oktober 2010 bl.a. förbättrad kvalitet på statistiska uppgifter. Ekofinrådet

välkomnade den 17 november 2010 rekommendationerna och uppmanade kommissionen att presentera förslag baserade på dessa rekommendationer.

2010/11:FPM107

Meddelandet presenterades den 15 april 2011.

1.2 Förslagets innehåll

I meddelandet presenteras en strategi för ytterligare förbättringar av kvalitetssystemet för europeisk statistik. Behovet av förbättringar motiveras av de kvalitetsbrister i offentliga räkenskapsdata och de brister i statistikstyrningen som konstaterades under finanskrisen.

Kraftfullare styrning av det europeiska statistiksystemet

Enligt meddelandet kommer kommissionen att vidta två typer av åtgärder för att utveckla kvalitetssystemet för europeisk statistik. Det första området handlar om kraftfullare styrning av det europeiska statistiksystemet. Kommissionen kommer att lägga fram ett förslag om vissa ändringar i förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik. Genom förslaget kommer det att klargöras att principen om de nationella statistikbyråernas yrkesmässiga oberoende gäller utan undantag. Statistiken måste utvecklas, framställas och spridas på ett oberoende sätt som är fritt från alla påtryckningar från politiskt håll eller från intressegrupper, EU eller nationella myndigheter, och den befintliga institutionella strukturen ska inte kunna begränsa denna princip. Statistikmyndigheternas befogenheter när uppgifter hämtas från administrativa register kommer att stärkas genom att deras roll klargörs när det gäller utformningen av de administrativa registrens innehåll och de kvalitetskrav som gäller för administrativa uppgifter. Om så är lämpligt kommer denna ändring av förordning (EG) nr 223/2009 också att ligga till grund för andra initiativ, såsom tillämpningen av de nya åtagandena om att skapa förtroende för statistiken, vilket ger en stabilare struktur för tillämpningen av uppförandekoden.

Uppförandekoden kommer att ses över så att det görs åtskillnad mellan de principer som ska tillämpas av ESS-medlemmarna och de principer som hänger samman med den institutionella miljön och som medlemsstaternas regeringar ska tillämpa. Kommissionens rekommendation av den 25 maj 2005 kommer därefter att uppdateras.

Kommissionen föreslår att medlemsstaterna med uppförandekoden som underlag formellt åtar sig att vidta alla nödvändiga åtgärder för att upprätthålla förtroendet för statistiken och att övervaka tillämpningen av uppförandekoden. Kommissionen kommer tillsammans med medlemsstaterna att utarbeta ett utkast till en överenskommen uppsättning grundläggande principer för dessa åtaganden, och tanken är att den ska införlivas med förordning (EG) nr 223/2009. Det exakta innehållet i varje åtagande kommer att utarbetas tillsammans med respektive medlemsstat utifrån följande allmänna inslag, med syftet att få till stånd en korrekt tillämpning av uppförandekoden på nationell nivå:

- Varje medlemsstat utformar själv sitt program för kvalitetssäkring och kvalitetsförbättring.
- Varje medlemsstat utför regelbundet en självutvärdering om tillämpningen av uppförandekoden, som ska omfatta hela det nationella statistiksystemet och samordnas av den nationella statistikbyrån.
- Med utgångspunkt i dessa åtaganden kan kommissionen sedan utveckla och ställa upp sitt eget program för att bedöma de nationella statistikbyråernas tillämpning av uppförandekoden.

Kommissionen avser också att ändra beslut 97/281/EG om Eurostats uppgift vad gäller framställning av gemenskapsstatistik för att bringa det i överensstämmelse med den befintliga ram för statistikstyrning som redan tillämpas.

Förebyggande åtgärder

Det andra området handlar om förebyggande åtgärder för att kontrollera statistiken över de offentliga finanserna inom ramen för förfarandet vid alltför stora underskott.

Enligt kommissionen är det nödvändigt med förebyggande åtgärder, som att främja ytterligare standardisering inom den offentliga sektorns räkenskaper, och en proaktiv hantering av riskbedömning, t.ex. när det gäller att bedöma om primärdata håller tillräckligt hög kvalitet för att kunna tjäna som underlag för statistik i enlighet med bestämmelserna om europeiska nationalräkenskaper. Korrigerande åtgärder kommer även i fortsättningen att vara ett nödvändigt verktyg, men när de förebyggande åtgärderna fungerar kommer behovet av korrigerande åtgärder att bli mer begränsat. Enligt kommissionen är det också viktigt med en tydlig uppdragsbeskrivning, lämplig ledningstillsyn och ansvarsfördelning, en internrevisionsfunktion eller liknande funktion samt en ändamålsenlig riskhanteringsprocess som omfattar IT-aspekter.

Vid sidan av behovet att avhjälpa dessa allmänna risker kommer Eurostat att utforma ett särskilt kvalitetsledningssystem för statistik över de offentliga finanserna i samarbete med de nationella statistikbyråerna och de nationella organ som ansvarar för att kontrollera primärdata om de offentliga finanserna. Målen med kvalitetsledningen av statistiken över de offentliga finanserna kommer främst att uppnås genom att man inrättar förbättrade kvalitetssäkringssystem inom det europeiska statistiksystemet (ESS) och genom att Eurostat övervakar situationen noga med hjälp av systematisk riskanalys och regelbundna dialogbesök inom ramen för förfarandet vid alltför stora underskott. Genom den nyligen gjorda översynen av förordning (EG) nr 479/2009 ges Eurostat befogenhet att bedriva regelbunden övervakning och kontroll av primärdata om de offentliga finanserna i samtliga medlemsstater, i syfte att avsevärt höja kvaliteten på kartläggningen av risker. Kommissionen kommer att utnyttja dessa nya befogenheter till

fullt genom att göra mer djupgående dialogbesök och genom att låta den omfatta även offentliga enheter som förser de nationella statistikbyråerna med primärdata över de offentliga finanserna.

Vid sidan av denna nya strategi kommer kommissionen att tillämpa striktare kontroll av efterlevnaden, och överträdelseförfaranden kommer systematiskt att inledas om en medlemsstat uppenbart har förfalskat finansdata eller gett vilseledande upplysningar. Kommissionen överväger också att införa bestämmelser om efterlevnadskontroll i åtagandena om att skapa förtroende för statistiken.

För att systemet som Eurostat övervakar och kontrollerar ska bli mer harmoniserat kommer Eurostat att fortsätta att skapa och upprätthålla varaktiga förbindelser med medlemsstaterna. Eurostat kommer att inrätta en grupp bestående av tjänstemän från de nationella statistikbyråerna som ska ha i uppdrag att dels genomföra artikel 16 i förordning (EG) nr 479/2009 i hela EU i fråga om de nationella myndigheternas och tjänstemännens ansvar i samband med förfarandet vid alltför stora underskott, dels få till stånd harmoniserade förbättringar av kvalitetsledningssystemet i fråga om statistiken över de offentliga finanserna, särskilt när det gäller utvecklingen av ett gemensamt system för tidig varning för att kartlägga, bedöma och övervaka risker.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Lag (2001:99) om den officiella statistiken och förordning (2001:100) om den officiella statistiken.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslagen som presenteras i meddelandet kan innebära att vissa anpassningar måste genomföras i det svenska statistiska systemet. De eventuellt ökade kostnaderna för dessa anpassningar ska finansieras inom nuvarande ekonomiska ramar. Förslaget påverkar inte EU:s budgetens omfattning.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är positiv till förslaget.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

Europaparlamentet har ännu inte yttrat sig över förslaget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har remitterats till Ekonomistyrningsverket och Statistiska centralbyrån.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

I meddelandet presenteras översiktligt ett antal förslag till planerade ändringar i EU-rätten på statistikområdet. När kommissionen presenterar förslagen måste dessa noggrant granskas utifrån både subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen kommer att dels föreslå ändringar i förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik, dels se över uppförandekoden avseende europeisk statistik, dels ändra kommissionens beslut 97/281/EG om Eurostats uppgift vad gäller framställning av europeisk statistik.

Europeiska rådet väntas vid sitt möte i juni ge stöd till den fortsatta processen.

4.2 Fackuttryck/termer